

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ หน่วยตรวจสอบภายใน องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ โทร./โทรสาร ๐ ๔๒๗๐ ๔๘๓๗
ที่ สน ๗๘๖๐๕/ ๑๙ วันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง การประเมินความเสี่ยงการทุจริตประเด็นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗
เรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์

๑. เรื่องเดิม

ตามที่ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) จะดำเนินการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ เครื่องมือ OIT ตัวชี้วัดที่ ๑๐ การป้องกันการทุจริต ตัวชี้วัดย่อยที่ ๑๐.๑ การดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตในประเด็นสินบน ข้อ O๓๐ การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน นั้น

๒. ข้อเท็จจริง

หน่วยตรวจสอบภายใน องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ จึงดำเนินการจัดทำแผนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗ ประกอบด้วยประเด็นดังต่อไปนี้

๒.๑ การอนุมัติ อนุญาต ตาม พ.ร.บ.การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

๒.๒ การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ

๒.๓ การบริหารงานบุคคล

๒.๔ การจัดซื้อจัดจ้าง

ดังรายละเอียดที่แนบมาพร้อมนี้

๓. ข้อเสนอ/เพื่อพิจารณา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการพิจารณาต่อไป

(นางกานต์วี วิภาวิน)

นักวิชาการตรวจสอบภายในปฏิบัติการ

ความเห็นของรองปลัด อบต.๗.....

จำเอก

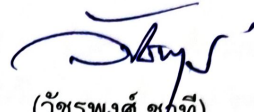
(วัชรพงศ์ ขาที)

รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์

/ความเห็นของ...

ความเห็นของปลัด อบต. ๑.....

จำเอก

(วัชรพงศ์ ชกที)

รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล รักษาการแทน
ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์

คำสั่ง/ความเห็นของนายก อบต. ๑.....

(นายวิเศษ ม่วงวงษา)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวกับการรับสินบน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

๑. หลักการและเหตุผล

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๐ รับทราบมติคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (คตช.) ในการประชุม คตช. ครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐ ที่เสนอให้รัฐบาลประกาศให้ “ปี ๒๕๖๐ เป็นปีแห่งการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุมัติอนุญาตของทางราชการต่อต้านการรับสินบนทุกรูปแบบ”

สืบเนื่องจากผลการวิเคราะห์ขององค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International) ซึ่งได้ประกาศผลคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) ประจำปี ๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๗ ประเทศไทยได้รับคะแนน ๓๕ คะแนน จัดอยู่ในอันดับที่ ๑๐๘ ของโลกจากจำนวนทั้งหมด ๑๘๐ ประเทศ และอยู่ในอันดับที่ ๔ ของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ผลการสำรวจดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ นั้น เป็นการประเมินจากแหล่งข้อมูล ๙ แหล่ง โดยแหล่งข้อมูลที่ประเทศไทยได้คะแนนเพิ่มขึ้น มีจำนวน ๑ แหล่ง คือ แหล่งข้อมูล The Political and Economic Risk Consultancy (PERC) ได้คะแนนเพิ่มขึ้นจาก ๓๕ คะแนนในปี ๒๕๖๕ เป็น ๓๗ คะแนน เป็นแหล่งข้อมูลที่วิเคราะห์ว่ารัฐบาลให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาการทุจริต และปัญหาในกระบวนการยุติธรรม โดยกำหนดนโยบาย รวมทั้งมาตรการในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เช่น การปรับปรุง ระเบียบ กฎหมาย การปรับปรุงกระบวนการงานในการอนุมัติ อนุญาต การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ และการนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการกระบวนการทำงาน ตลอดจนสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริต โดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนและภาคีต่าง ๆ ร่วมมือกันในการป้องกันการทุจริต

หน่วยงานภาครัฐมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย การพัฒนาการดำเนินงานโดยนำระบบเทคโนโลยีมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกและลดขั้นตอนระยะเวลาในการติดต่อขอรับบริการจากหน่วยงานภาครัฐ แต่ยังคงส่งผลกระทบต่อรับรู้ของผู้ประเมินรวมถึงการขาดความเชื่อมั่นในกระบวนการตรวจสอบและลงโทษเจ้าหน้าที่ ของรัฐ นอกจากนี้ ยังขาดการประชาสัมพันธ์ที่จริงจังของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาการทุจริตอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งส่งผลกระทบต่อรับรู้ของผู้ประเมิน ทั้งนี้ องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (TI) ได้มีข้อเสนอแนะให้กับ ทุกประเทศว่า ควรเสริมสร้างให้กระบวนการยุติธรรมมีความเป็นอิสระ ปราศจากการแทรกแซง รวมถึงส่งเสริมระบบคุณธรรมในการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม สร้างความน่าเชื่อถือ ความโปร่งใสในระบบศาลยุติธรรม การบังคับใช้กฎหมาย กระบวนการนิติบัญญัติ และระบบการบริหารจัดการ ตลอดจนเปิดโอกาส ให้ภาคประชาสังคม เข้าถึงข้อมูลและตรวจสอบได้ สร้างกลไกส่งเสริมความซื่อตรงและกลไกการตรวจสอบ การสร้างความเชื่อมั่นในการดำเนินคดีกับการทุจริตคอร์รัปชันที่สร้างความเสียหายหรือมีผลกระทบในวงกว้างในการยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) นั้น รัฐบาลและภาคการเมืองต้องแสดงออกเพื่อให้สาธารณชนเห็นอย่างชัดเจนว่า รัฐบาลได้ตระหนักและให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาการทุจริต โดยเฉพาะการเน้นย้ำในเรื่องความเคร่งครัดเอาจริงเอาจังในการบังคับใช้กฎหมาย การแสดงเจตจำนงทางการเมืองที่มุ่งทำให้เกิดความเชื่อมั่นว่าการส่งเสริมให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐมีความสุจริต ปราศจากการกระทำที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม โดยการสร้างความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาพร้อมกับภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชนภาคประชาสังคม และประชาชนทั่วไปอย่างกว้างขวาง ด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจจริง

/ดังนั้น...

ดังนั้น เพื่อให้เป็นการขับเคลื่อนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตอย่างเป็นระบบและสามารถนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์และเป็นเครื่องมือในการยกระดับดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ จึงมีการจัดทำ การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริต ที่เกี่ยวข้องกับสินบนภายในหน่วยงาน

๒. ความหมายและคำจำกัดความ

ความเสี่ยง (Risk) หมายถึง ความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ที่เป็นอุปสรรคต่อการบรรลุเป้าหมายของหน่วยงานของรัฐ ความเสี่ยงสามารถวัดได้ในรูปของผลกระทบและโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์นั้น

การทุจริต (Fraud) หมายถึง การกระทำที่กฎหมายระบุว่า เป็นการฉ้อฉล หลอกลวง ปกปิด หรือละเมิดอำนาจหน้าที่ตามความรับผิดชอบ และเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นโดยปราศจากการข่มขู่ บังคับ หรือมีเหตุบีบคั้นจากผู้อื่น การทุจริต คือ การกระทำของบุคคลหรือองค์กร เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สิน เงินทอง หรือเป็นการกระทำเพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ส่วนตัวหรือผลประโยชน์ทางธุรกิจอื่น

โอกาส (Opportunity) หมายถึง โอกาส เหตุการณ์ สถานการณ์ที่เอื้ออำนวย มีสิ่งล่อตาล่อใจ เปิดโอกาสที่จะฉกฉวยผลประโยชน์เนื่องจากความบกพร่องหรือจุดอ่อนของระบบงาน หรือช่องว่างของกฎระเบียบที่เปิดโอกาสให้ทำได้

ความกดดัน (Pressure) หมายถึง ความกดดันและแรงกดดันเมื่อเกิดเหตุการณ์คับขันจากสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ หรือสภาวะที่ผลักดันบังคับให้บุคคลต้องกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยมีผลต่อทัศนคติ ความคิด ค่านิยม และพฤติกรรม

แรงจูงใจ (Motive) หมายถึง ภาวะที่ผลักดันให้บุคคลมีพฤติกรรมอย่างมีจุดหมาย เช่น ความต้องการ ความปรารถนา และความอยาก

ความโลภ (Greed) หมายถึง ความอยากได้ไม่รู้จักพอ

ความต้องการ (Need) หมายถึง ความอยากได้หรือประสงค์จะได้ เมื่อเกิดความรู้สึกดังกล่าวจะทำให้ร่างกายขาดความสมดุลเนื่องมาจากมีสิ่งเร้ามากระตุ้น มีแรงขับเคลื่อนภายในเกิดขึ้น ทำให้ร่างกายไม่อาจอยู่นิ่งต้องพยายามดิ้นรน เพื่อตอบสนองความต้องการนั้น ๆ

ความคาดหวัง (Expectation) หมายถึง ความเชื่อว่าบางสิ่งบางอย่างจะเกิดขึ้นหรือมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น

การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) หมายถึง กระบวนการระบุความเสี่ยงและการวิเคราะห์ความเสี่ยงเพื่อจัดลำดับความเสี่ยงที่จะมีผลกระทบต่อการบรรลุเป้าประสงค์ขององค์กร โดยการประเมินจากโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact)

โอกาสที่จะเกิด (Likelihood) หมายถึง ความถี่หรือโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง

ผลกระทบ (Impact) หมายถึง ขนาดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นหากเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score) หมายถึง คะแนนรวมที่แสดงให้เห็นถึงระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริตที่เป็นผลจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริต จาก ๒ ปัจจัย คือ โอกาสเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact)

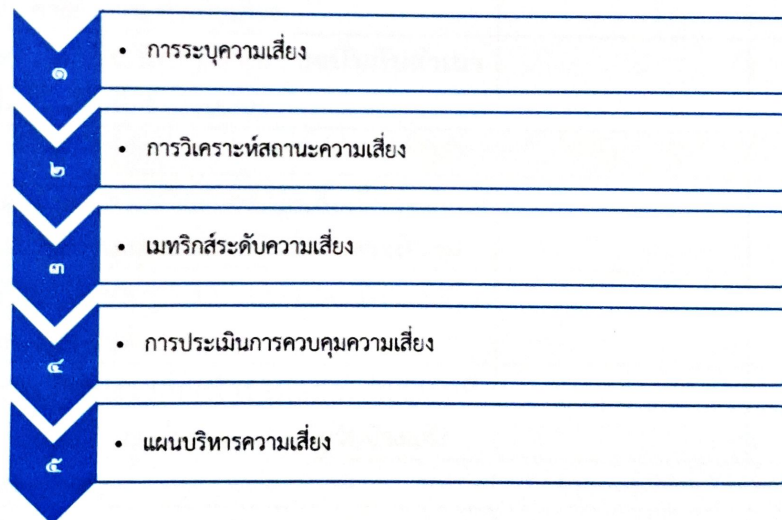
๓. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

- ๓.๑ เพื่อให้เข้าใจจุดเสี่ยงที่อาจทำให้เกิดการทุจริต
- ๓.๒ เพื่อปรับปรุงกลไกการทำงาน ยับยั้งการทุจริต และเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่
- ๓.๓ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์มีการบริหารราชการด้วยความโปร่งใส เป็นธรรม ตรวจสอบได้
- ๓.๔ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

๔. ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

- การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการรับสินบน แบ่งออกเป็น ๔ ประเด็น ดังนี้
- ๔.๑ ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการอนุมัติ อนุญาต ตาม พ.ร.บ.การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘
 - ๔.๒ ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ
 - ๔.๓ ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง
 - ๔.๔ ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคล

๕. ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๕.๑ การระบุความเสี่ยง เป็นขั้นตอนการระบุเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นภายในสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน ก่อให้เกิดความเสี่ยงที่สร้างผลกระทบหรือความเสียหาย หรือก่อให้เกิดความล้มเหลว หรือลดโอกาสที่จะบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหน่วยงาน ทั้งในด้านกลยุทธ์ การปฏิบัติการ การรายงาน การปฏิบัติตามกฎหมาย และในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยขั้นตอนนี้มีความสำคัญ คือ ต้องทำการระบุความเสี่ยงด้วยการค้นหารูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงให้ละเอียดมากที่สุด และต้องไม่นำปัญหาของหน่วยงานในปัจจุบันมาปนกับความเสี่ยงการทุจริต แบ่งประเภทความเสี่ยง ดังนี้

- **Known Factor** คือ ความเสี่ยงทั้งปัญหาและพฤติกรรมที่รับรู้ว่าจะเกิดขึ้นมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดขึ้น หรือมีประวัติว่าเคยเกิดขึ้นแล้ว

- **Unknown Factor** คือ ความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์หรือประมาณการล่วงหน้าว่าอาจจะเกิดปัญหาหรือพฤติกรรมที่ส่งผลเกิดความเสี่ยงการทุจริต

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ประเภทความเสี่ยง	
		Known Factor	Unknown Factor
การอนุมัติ อนุญาต ตาม พ.ร.บ.การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘			
๑	การพิจารณาตรวจสอบและเสนอความเห็นของการอนุมัติ อนุญาต ไม่ดำเนินการตามลำดับคำขอ		✓
๒	ขั้นตอนการพิจารณาก่อนออกใบอนุญาตอาจใช้ระยะเวลา มากกว่าที่กำหนด มีความเสี่ยงที่เจ้าหน้าที่อาจอาศัยช่องว่าง หรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ เรียกรับสินบน		✓
๓	ขั้นตอนการใช้ดุลพินิจในการตรวจสอบความครบถ้วนของ เอกสารไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน เช่น กรณีเจ้าหน้าที่รู้จัก กับผู้ขอรับบริการ เอกสารที่ระบุไว้ในคำขอไม่ครบถ้วน แต่มี การรับเรื่องและดำเนินการให้ก่อน		✓
การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ			
๑	การปลอมแปลงเอกสารทางราชการเพื่อเบิกเงินราชการ เช่น ค่าล่วงเวลา ค่าเช่าบ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง		✓
๒	การออกใบเสร็จรับเงิน มีการเขียนต้นฉบับกับสำเนา ไม่ตรงกัน ทั้งชื่อผู้รับ/วันที่/จำนวนเงิน		✓
การจัดซื้อจัดจ้าง			
๑	การกำหนดคุณสมบัติเฉพาะหรือลือคสเปคเพื่อเอื้อต่อผู้ขาย บางราย เช่น ระบุยี่ห้อ ระบุคุณสมบัติผู้เสนอราคา เป็นต้น		✓
๒	การตรวจการจ้างไม่ตรงตามรูปแบบราชการโดยมีการรับเงิน หรือผลประโยชน์จากผู้รับจ้าง		✓
๓	คณะกรรมการตรวจรับงานก่อสร้าง ไม่ออกไปดูสถานที่ แต่มีการเจรจากับผู้รับจ้างโดยใช้ข้อมูลตามที่ผู้รับจ้างแจ้ง		✓
การบริหารงานบุคคล			
๑	การซื้อขายตำแหน่ง การประเมินความดีความชอบ การแต่งตั้งโยกย้าย การดำเนินการทางวินัย		✓
๒	การเรียกรับเงิน ผลประโยชน์ เพื่อแลกกับการรับฝาก ลูกหลานเข้าทำงาน		✓

๕.๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง เป็นขั้นตอนการวิเคราะห์เหตุการณ์ความเสี่ยงเพื่อแสดงสถานะ ความเสี่ยงการทุจริตของแต่ละเหตุการณ์ออกตามรายสี โดยวิเคราะห์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) และประเมินระดับความเสี่ยง (Degree of Risk) เพื่อประโยชน์ในการตอบสนองความเสี่ยง

• **ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood)** พิจารณาจากสถิติการเกิดเหตุการณ์ใน อดีต ปัจจุบัน หรือการคาดการณ์ล่วงหน้าของโอกาสที่จะเกิดในอนาคต โดยกำหนดไว้ ๕ ระดับ ดังนี้

/ระดับ...

ระดับ	โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	โอกาสเกิดการทุจริตมากกว่า ๕ ครั้งต่อปี
๔	สูง	โอกาสเกิดการทุจริตไม่เกิน ๔ ครั้งต่อปี
๓	ปานกลาง	โอกาสเกิดการทุจริตไม่เกิน ๓ ครั้งต่อปี
๒	ต่ำ	โอกาสเกิดการทุจริตไม่เกิน ๒ ครั้งต่อปี
๑	ต่ำมาก	โอกาสเกิดการทุจริต ๑ ครั้งต่อปี

• ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) พิจารณาระดับความรุนแรงหรือผลกระทบในแต่ละด้าน โดยกำหนดไว้ ๕ ระดับ ดังนี้

ระดับ	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	มีผลกระทบต่อหน่วยงาน/สถานการณ์เงิน/เจ้าหน้าที่ ในระดับสูงมาก
๔	สูง	มีผลกระทบต่อหน่วยงาน/สถานการณ์เงิน/เจ้าหน้าที่ ในระดับสูง
๓	ปานกลาง	มีผลกระทบต่อหน่วยงาน/สถานการณ์เงิน/เจ้าหน้าที่ ในระดับปานกลาง
๒	ต่ำ	มีผลกระทบต่อหน่วยงาน/สถานการณ์เงิน/เจ้าหน้าที่ ในระดับน้อย
๑	ต่ำมาก	มีผลกระทบต่อหน่วยงาน/สถานการณ์เงิน/เจ้าหน้าที่ ในระดับน้อยมาก

• การประเมินระดับความเสี่ยง (Degree of Risk) แสดงสถานะของความเสี่ยงที่ได้จากการวิเคราะห์โอกาสหรือความถี่ที่จะเกิดและผลกระทบหรือความรุนแรงหากเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงขึ้น

ระดับความเสี่ยง = โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง x ผลกระทบของความเสี่ยงที่จะเกิด			
คะแนนระดับความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	คำอธิบาย	เขตสี (Zone)
๑๕ - ๒๕	สูงมาก (Extreme)	ความเสี่ยงที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีมาตรการจัดการความเสี่ยงอย่างเร่งด่วนและต่อเนื่องจนกว่าความเสี่ยงนั้นจะลดลงหรืออยู่ในระดับที่ยอมรับได้	สีแดง
๙ - ๑๔	สูง (High Risk)	ความเสี่ยงที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องเพิ่มกิจกรรมการควบคุมภายในและมาตรการบริหารจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้	สีส้ม
๔ - ๘	ปานกลาง (Moderate Risk)	ยอมรับความเสี่ยง สามารถใช้ความรอบคอบและความระมัดระวังในระหว่างปฏิบัติงาน อาจปรับปรุงกิจกรรมการควบคุมภายใน	สีเหลือง
๑ - ๓	ต่ำ (Low Risk)	ยอมรับความเสี่ยง อาจติดตามการดำเนินงานเป็นระยะ	สีเขียว

ตารางระดับความเสี่ยง (Degree of Risk)

ผลกระทบจากความเสียหาย ↑	๕	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕
	๔	๔	๘	๑๒	๑๖	๒๐
	๓	๓	๖	๙	๑๒	๑๕
	๒	๒	๔	๖	๘	๑๐
	๑	๑	๒	๓	๔	๕
		๑	๒	๓	๔	๕

โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับคะแนน	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
การอนุมัติ อนุญาต ตาม พ.ร.บ.การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘						
๑	การพิจารณาตรวจสอบและเสนอความเห็นของการอนุมัติ อนุญาต ไม่ดำเนินการตามลำดับคำขอ	๑๐ (๕ x ๒)				
๒	ขั้นตอนการพิจารณาออกใบอนุญาตอาจใช้ระยะเวลามากกว่าที่กำหนด มีความเสี่ยงที่เจ้าหน้าที่จะอาศัยช่องว่างหรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบเรียกรับสินบน	๑๐ (๕ x ๒)				
๓	ขั้นตอนการใช้ดุลพินิจในการตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสารไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน เช่น กรณีเจ้าหน้าที่รู้จักกับผู้ขอรับบริการ เอกสารที่ระบุไว้ในคำขอไม่ครบถ้วน แต่มีการรับเรื่องและดำเนินการให้ก่อน	๑๐ (๕ x ๒)				
การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ						
๑	การปลอมแปลงเอกสารทางราชการเพื่อเบิกเงินราชการ เช่น ค่าล่วงเวลา ค่าเช่าบ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง	๑๒ (๓ x ๔)				
๒	การออกใบเสร็จรับเงิน มีการเขียนต้นฉบับกับสำเนาไม่ตรงกัน ทั้งชื่อผู้รับ/วันที่/จำนวนเงิน	๘ (๒ x ๔)				
การจัดซื้อจัดจ้าง						
๑	การกำหนดคุณสมบัติเฉพาะหรือลือคสเปคเพื่อเอื้อต่อผู้ขาย บางราย เช่น ระบุยี่ห้อ ระบุคุณสมบัติผู้เสนอราคา เป็นต้น	๒๐ (๕ x ๔)				
๒	การตรวจการจ้างไม่ตรงตามรูปแบบราชการโดยมีการรับเงินหรือผลประโยชน์จากผู้รับจ้าง	๒๕ (๕ x ๕)				
๓	คณะกรรมการตรวจรับงานก่อสร้างไม่ออกไปดูสถานที่ แต่มีการเจรจากับผู้รับจ้างโดยใช้ข้อมูลตามที่ได้รับแจ้ง	๒๕ (๕ x ๕)				
การบริหารงานบุคคล						
๑	การซื้อขายตำแหน่ง การประเมินความดีความชอบ การแต่งตั้งโยกย้าย การดำเนินการทางวินัย	๙ (๓ x ๓)				
๒	การเรียกรับเงิน ผลประโยชน์ เพื่อแลกกับการรับฝากลูกหลานเข้าทำงาน	๖ (๒ x ๓)				

๕.๓ เมทริกซ์ระดับความเสี่ยง เป็นการประเมินพฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริตที่มีสถานะความเสี่ยงระดับสูงจนถึงความเสี่ยงระดับสูงมากที่เป็น สีส้ม และสีแดง มาทำการหาค่าความเสี่ยงรวม โดยนำระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง คูณ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ มีเกณฑ์ ดังนี้

- ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง มีแนวทางในการพิจารณา ดังนี้

คำอธิบายของการเฝ้าระวัง	ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง		
	SHOULD	MUST	
	๑	๒	๓
เป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนหลักที่สำคัญของกระบวนการงานนั้น ๆ แสดงว่ากิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นมีความจำเป็นสูงของการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตที่ต้องทำการป้องกันไม่ดำเนินการไม่ได้ ค่าของ MUST จะอยู่ในระดับ ๓ หรือ ๒		✓	✓
เป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนรองของกระบวนการงานนั้น ๆ แสดงว่ากิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นมีความจำเป็นต่ำในการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต ค่าของ SHOULD จะอยู่ในระดับ ๑	✓		

- ระดับความรุนแรงของผลกระทบ มีแนวทางในการพิจารณา ดังนี้

คำอธิบายของผลกระทบ	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ		
	๑	๒	๓
กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย Stakeholders รวมถึงหน่วยงานกำกับดูแล พันธมิตร ภาควิชาเครือข่าย		✓	✓
กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับผลกระทบทางการเงิน รายได้ลด รายจ่ายเพิ่ม Financial		✓	✓
กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นมีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ กลุ่มเป้าหมาย Customer/User		✓	✓
กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นมีผลกระทบต่อกระบวนการภายใน Internal Process	✓	✓	
กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นมีผลกระทบต่อการเรียนรู้ องค์ความรู้ Learning & Growth	✓	✓	

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความจำเป็น ของการเฝ้าระวัง (A)			ระดับความรุนแรง ของผลกระทบ (B)			ค่าความเสี่ยงรวม (A x B)
		๑	๒	๓	๑	๒	๓	
การอนุมัติ อนุญาต ตาม พ.ร.บ.การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘								
๑	การพิจารณาตรวจสอบและเสนอความเห็น ของการอนุมัติ อนุญาต ไม่ดำเนินการ ตามลำดับคำขอ		✓				✓	๖ (๒ x ๓)
๒	ขั้นตอนการพิจารณาก่อนออกใบอนุญาต อาจใช้ระยะเวลามากกว่าที่กำหนดมีความ เสี่ยงที่เจ้าหน้าที่จะอาศัยช่องว่างหรือ แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบเรียกรับสินบน เจ้าหน้าที่จะอาศัยช่องว่างหรือแสวงหา ประโยชน์โดยมิชอบเรียกรับสินบน		✓				✓	๖ (๒ x ๓)
๓	ขั้นตอนการใช้ดุลพินิจในการตรวจสอบ ความครบถ้วนของเอกสารไม่เป็นมาตรฐาน เดียวกัน เช่น กรณีเจ้าหน้าที่รู้จักกับ ผู้ขอรับบริการ เอกสารที่ระบุไว้ในคำขอ ไม่ครบถ้วน แต่มีการรับเรื่องและ ดำเนินการให้ก่อน		✓				✓	๖ (๒ x ๓)
การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ								
๑	การปลอมแปลงเอกสารทางราชการเพื่อ เบิกเงินราชการ เช่น ค่าล่วงเวลา ค่าเช่า บ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง		✓				✓	๖ (๒ x ๓)
๒	การออกใบเสร็จรับเงิน มีการเขียนต้นฉบับ กับสำเนาไม่ตรงกัน ทั้งชื่อผู้รับ/วันที่/ จำนวนเงิน		✓				✓	๖ (๒ x ๓)
การจัดซื้อจัดจ้าง								
๑	การกำหนดคุณสมบัติเฉพาะหรือลือคสเปค เพื่อเอื้อต่อผู้ขาย บางราย เช่น ระบุยี่ห้อ ระบุคุณสมบัติผู้เสนอราคา เป็นต้น			✓			✓	๙ (๓ x ๓)
๒	การตรวจการจ้างไม่ตรงตามรูปแบบ ราชการโดยมีการรับเงินหรือผลประโยชน์ จากผู้รับจ้าง			✓			✓	๙ (๓ x ๓)
๓	คณะกรรมการตรวจรับงานก่อสร้าง ไม่ออกไปดูสถานที่ แต่มีการเจรจากับ ผู้รับจ้างโดยใช้ข้อมูลตามที่ผู้รับจ้างแจ้ง			✓			✓	๙ (๓ x ๓)

การบริหารงานบุคคล								
๑	การซื้อขายตำแหน่ง การประเมินความดีความชอบ การแต่งตั้งโยกย้าย การดำเนินการทางวินัย	✓				✓		๒ (๑ x ๒)
๒	การเรียกรับเงิน ผลประโยชน์ เพื่อแลกกับการรับฝากลูกหลานเข้าทำงาน	✓				✓		๒ (๑ x ๒)

๕.๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง เป็นการนำค่าความเสี่ยงรวมมาทำการประเมินระดับความเสี่ยงการทุจริตว่าอยู่ในระดับใดเมื่อเทียบกับประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตมี ๓ ระดับ คือ ดี พอใช้ หรืออ่อน ซึ่งจะต้องอยู่ในระหว่างคะแนน ๓ - ๙ เท่านั้น โดยค่าคะแนนจากการประเมินจะเป็นดังนี้

• ค่าคะแนน

ประสิทธิภาพการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน	ค่าคะแนน ประสิทธิภาพการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน
ดี	๓
พอใช้	๕ หรือ ๖
อ่อน	๗ หรือ ๘ หรือ ๙

• การประเมินค่าคะแนนเทียบกับประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน

ประสิทธิภาพการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริต	ค่าประเมินระดับความเสี่ยงการทุจริต		
	ค่าความเสี่ยง ระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยง ระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยง ระดับสูง
ดี	ต่ำ	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง (๓)
พอใช้	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง (๕)	ค่อนข้างสูง (๖)
อ่อน	ปานกลาง (๗)	ค่อนข้างสูง (๘)	สูง (๙)

• ประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน (คุณภาพการจัดการ)

ระดับ	คำอธิบาย
ดี	การควบคุมมีความเข้มแข็งและดำเนินไปได้อย่างเหมาะสม ซึ่งช่วยให้เกิดความมั่นใจได้ในระดับที่สมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
พอใช้	การควบคุมยังขาดประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่าจะไม่ทำให้เกิดผลเสียจากความเสียหายอย่างมีนัยสำคัญ แต่ก็ควรมีการปรับปรุงเพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
อ่อน	การควบคุมไม่ได้มาตรฐานที่ยอมรับได้เนื่องจากมีความหละหลวมและไม่มีประสิทธิผลการควบคุมไม่ทำให้มั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยง	คุณภาพ การจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
			ค่าความเสี่ยง ระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยง ระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยง ระดับสูง
การอนุมัติ อนุญาต ตาม พ.ร.บ.การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘					
๑	การพิจารณาตรวจสอบและ เสนอความเห็นของการอนุมัติ อนุญาต ไม่ดำเนินการตามลำดับ คำขอ	พอใช้		✓	
๒	ขั้นตอนการพิจารณาก่อนออก ใบอนุญาตอาจใช้ระยะเวลา มากกว่าที่กำหนดมีความเสี่ยงที่ เจ้าหน้าที่จะอาศัยช่องว่างหรือ แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ เรียกรับสินบน	พอใช้		✓	
ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยง	คุณภาพ การจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
			ค่าความเสี่ยง ระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยง ระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยง ระดับสูง
๓	ขั้นตอนการใช้ดุลพินิจในการ ตรวจสอบความครบถ้วนของ เอกสารไม่เป็นมาตรฐาน เดียวกัน เช่น กรณีเจ้าหน้าที่ รู้จักกับผู้ขอรับบริการ เอกสารที่ ระบุไว้ในคำขอไม่ครบถ้วน แต่มีการรับเรื่องและดำเนินการ ให้ก่อน	พอใช้		✓	
การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ					
๑	การปลอมแปลงเอกสารทาง ราชการเพื่อเบิกเงินราชการ เช่น ค่าล่วงเวลา ค่าเช่าบ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง	ดี		✓	
๒	การออกใบเสร็จรับเงิน มีการ เขียนต้นฉบับกับสำเนา ไม่ตรงกัน ทั้งชื่อผู้รับ/วันที่/ จำนวนเงิน	ดี		✓	
การจัดซื้อจัดจ้าง					
๑	การกำหนดคุณสมบัติเฉพาะ หรือลือคสเปค เพื่อเอื้อต่อผู้ขาย บางราย เช่น ระบุยี่ห้อ ระบุ คุณสมบัติผู้เสนอราคา เป็นต้น	พอใช้			✓

๒	การตรวจการจ้างไม่ตรงตาม รูปแบบราชการโดยมีการรับเงิน หรือผลประโยชน์จากผู้รับจ้าง	พอใช้			✓
๓	คณะกรรมการตรวจรับงาน ก่อสร้างไม่ออกไปดูสถานที่ แต่มี การเจรจากับผู้รับจ้างโดยใช้ ข้อมูลตามที่ผู้รับจ้างแจ้ง	พอใช้			✓
การบริหารงานบุคคล					
๑	การซื้อขายตำแหน่ง การประเมินความดีความชอบ การแต่งตั้งโยกย้าย การดำเนินการทางวินัย	พอใช้	✓		
๒	การเรียกรับเงิน ผลประโยชน์ เพื่อแลกกับการรับฝากลูกหลาน เข้าทำงาน	พอใช้	✓		

๕.๕ แผนบริหารความเสี่ยง เป็นการนำมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบันและมาตรการนั้นยังสามารถบังคับใช้ได้ยังมีประสิทธิภาพมาพิจารณาจัดทำมาตรการในครั้งนี้ โดยมีมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตเพิ่มเติมจากพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริตที่ได้จากการประเมินในครั้งนี้ มาตราการ หมายถึง วิธีการที่จะทำให้ได้รับผลสำเร็จ (วิธีป้องกัน) หรือแนวทางการตั้งขึ้นเพื่อไม่ให้เกิดขึ้นที่ไม่พึงปรารถนา จัดทำเป็นแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต เพื่อขับเคลื่อนบังคับใช้ต่อไป

แผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗
องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ อำเภอสุเมธาลัย จังหวัดสกลนคร

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
๑. การอนุมัติ อนุญาต ตาม พ.ร.บ. การอำนวยความสะดวกในการ พิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	๑) การพิจารณาตรวจสอบและเสนอความเห็นของ การอนุมัติ อนุญาต ไม่ดำเนินการตามลำดับคำขอ ๒) ขั้นตอนการพิจารณาออกใบอนุญาตอาจ ใช้ระยะเวลามากกว่าที่กำหนด มีความเสี่ยงที่เจ้าหน้าที่ อาจอาศัยช่องว่างหรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ เรียกรับสินบน ๓) ขั้นตอนการใช้ดุลพินิจในการตรวจสอบความ ครบถ้วนของเอกสารไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน เช่น กรณี เจ้าหน้าที่รู้จักกับผู้อยู่รับบริการ เอกสารที่ระบุไว้ในคำ ขอไม่ครบถ้วน แต่มีการรับเรื่องและดำเนินการให้ก่อน	ปานกลาง ปานกลาง ปานกลาง	๑) กำหนดนโยบาย มาตรการ หรือแนวทางการ การปฏิบัติที่ดีเพื่อเป็นการป้องกันการทุจริต ๒) ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ โดยไม่ขัดต่อข้อปฏิบัติ กฎ ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ๓) ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมที่หน่วยงานถือปฏิบัติ อย่างเคร่งครัด ๔) จัดทำคู่มือและขั้นตอนกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับ การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ให้มีความชัดเจนเป็น มาตรฐานเดียวกัน พร้อมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ ประชาชนได้รับทราบ ๕) จัดให้มีผู้รับผิดชอบหรือช่องทางการร้องเรียน ร้องทุกข์ กรณีไม่ได้รับความสะดวกในการให้บริการ
๒. การใช้อำนาจตามกฎหมาย/ การให้บริการตามภารกิจ	๑) การปลอมแปลงเอกสารทางราชการเพื่อเบิกเงิน ราชการ เช่น ค่าล่วงเวลา ค่าเช่าบ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง ๒) การออกไปเสริมจรับเงิน มีการเขียนต้นฉบับกับสำเนา ไม่ตรงกัน ทั้งชื่อผู้รับ/วันที่/จำนวนเงิน	ปานกลาง ปานกลาง	๑) กำหนดนโยบาย มาตรการ หรือแนวทางการปฏิบัติ ที่ดีเพื่อเป็นการป้องกันการทุจริต ๒) ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ โดยไม่ขัดต่อข้อปฏิบัติ กฎ ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต ในประเด็นที่เกี่ยวกับการรับสินบน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
(ต่อ)			๓) ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมที่หน่วยงานถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ๔) กำหนดให้มีการควบคุมภายในด้านการเงิน ดังนี้ ๔.๑ การตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของเอกสาร/หลักฐานการขอเบิกเป็นไปรายการค่าใช้จ่ายที่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับกำหนด ๔.๒ การตรวจสอบใบเสร็จรับเงินต้องตรงกันกับต้นฉบับ ไม่ควรมีการแก้ไขในรายละเอียดที่สำคัญ และต้องเรียงลำดับเลขที่ใบเสร็จรับเงิน กรณีมีการยกเลิกต้องให้ผู้มีอำนาจอนุมัติและนำต้นฉบับมาแนบกับสำเนาเพื่อประทับตรายกเลิก และควรจัดทำทะเบียนคุม
๓. การจัดซื้อจัดจ้าง	๑) การกำหนดคุณสมบัติเฉพาะหรือสเปกเปิดเพื่อเสนอต่อผู้ขายบางราย เช่น ระเบียบข้อ ระบุคุณสมบัติผู้เสนอราคา เป็นต้น ๒) การตรวจการจ้างไม่ตรงตามรูปแบบราชการโดยมีการรับเงินหรือผลประโยชน์จากผู้รับจ้าง ๓) คณะกรรมการตรวจรับงานก่อสร้าง ไม่ออกไปดูสถานที่ แต่มีการเจรจากับผู้รับจ้างโดยใช้ข้อมูลตามที่ได้รับจ้างแจ้ง	สูง สูง สูง	๑) กำหนดนโยบาย มาตรการ หรือแนวทางการปฏิบัติที่ดีเพื่อเป็นการป้องกันการทุจริต ๒) ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ โดยไม่ขัดต่อข้อปฏิบัติ กฎ ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ๓) ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมที่หน่วยงานถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ๔) จัดทำรายงานประกอบการปฏิบัติงานทุกครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ๕) เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการจัดหาพัสดุ เช่น คู่มือการปฏิบัติงานจัดซื้อจัดจ้าง

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการรับสินบน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
(ต่อ)			แผนการจัดซื้อจัดจ้างประจำปี ประกาศเชิญชวน ประกาศผู้ชนะราคา ประกาศผลการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นต้น เพื่อให้ภาคเอกชนและภาคประชาชนรับทราบ และร่วมกันตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงาน
๔. การบริหารงานบุคคล	๑) การซื้อขายตำแหน่ง การประเมินความดีความชอบ การแต่งตั้งโยกย้าย การดำเนินการทางวินัย ๒) การเรียกรับเงิน ผลประโยชน์ เพื่อแลกกับการรับฝาก ลูกหลานเข้าทำงาน	ต่ำ ต่ำ	๑) กำหนดนโยบาย มาตรการ หรือแนวทางทางปฏิบัติ ที่ดีเพื่อเป็นการป้องกันการทุจริต ๒) ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ โดยไม่ขัดต่อข้อปฏิบัติ กฎ ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ๓) ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมที่หน่วยงานนี้ถือปฏิบัติ อย่างเคร่งครัด